

PATVIRTINTA
UAB ILTE veiklos plėtros tarnybos vadovės
2024 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. B-313

SKATINAMOSIOS FINANSINĖS PRIEMONĖS „VIEŠŪJŲ PASTATŲ ATNAUJINIMAS“ APRAŠYMAS

I SKYRIUS. ĮVADINĖ INFORMACIJA

1. Skatinamosios finansinės priemonės „Viešųjų pastatų atnaujinimas“ (toliau – Priemonė) tikslas – skatinti atnaujinti valstybei arba viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė, priklausančius viešuosius pastatus ir pagerinti jų inžinerinių sistemų fizines ir energetines savybes didinant energijos vartojimo efektyvumą.

2. Priemonės finansavimas teikiamas pagal 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-05-01 „Įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones viešuosiuose centrinės valdžios pastatuose, individualiuose gyvenamuosiuose namuose ir įmonėse“ (toliau – Pažangos priemonė) 2 veiklą „Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimas Vidurio ir vakarų Lietuvoje“ (toliau – Pažangos priemonės veikla Nr. 2) ir 5 veiklą „Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimas visoje Lietuvoje“ (toliau – Pažangos priemonės veikla Nr. 5).

3. Priemonę įgyvendina UAB ILTE (toliau – Paskolos davėjas), kuri Priemonės lėšomis teikia Paskolas ir Dotaciją techninei dokumentacijai kaip kontroliuojančiojo fondo „Energinis efektyvumo fondas“ (toliau – ENEF) valdytoja, paskirta vadovaujantis ENEF sutartimi.

4. Priemonės įgyvendinimui skiriama 23 882 400 Eur (įskaitant Paskolos davėjo valdymo mokesčių), iš jų:

4.1. 9 300 000 Eur Sanglaudos fondo (toliau – SaF) lėšų Pažangos priemonės veiklos Nr. 5 finansavimui;

4.2. 9 300 000 Eur Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) lėšų Pažangos priemonės veiklos Nr. 2 finansavimui;

4.3. 5 282 400 Eur Centrinės valdžios pastatų modernizavimo finansinės priemonės (2014–2020 m.) grįžusių ir (ar) grįžiančių lėšų;

4.4. Dotacija techninei dokumentacijai skiriama naudojant 4.1-4.2 papunkčiuose nurodytas Priemonei skirtas lėšas.

5. Priemonės aprašymas (toliau – Aprašymas) parengtas, vadovaujantis Europos Sąjungos (toliau – ES) ir nacionaliniais teisės aktais bei kitais dokumentais, kurie nurodyti Aprašymo priede Nr. 1. Visi teisės aktai taikomi jų aktualia redakcija.

6. Priemonė derinama su dotacija, kurią administruoja CPVA (toliau – CPVA dotacija) pagal 2024 m. lapkričio 29 d. Energetikos ministro įsakymu Nr. 1-209 patvirtintą Pažangos priemonės 1 veiklos „Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimas visoje Lietuvoje“ ir 4 veiklos „Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimas Vidurio ir vakarų Lietuvoje“ projektų finansavimo sąlygų aprašą Nr. 1 (toliau – CPVA dotacijos PFSA). Klientas atskirai kreipiasi ir teikia privalomus dokumentus dėl Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai suteikimo Paskolos davėjui ir dokumentus dėl CPVA dotacijos suteikimo – CPVA.

7. Paraiškų teikimas, vertinimas, Paskolos sutarties sudarymas arba atsisakymas sudaryti Paskolos sutartį yra reglamentuojamas Paskolos davėjo Tiesioginių paskolų paraiškų ir prašymų teikimo ir vertinimo tvarkoje (toliau – Tvarka), kuri skelbiama viešai Paskolos davėjo interneto svetainėje <https://ilte.lt>. Atsižvelgiant į tai, kad Paskola derinama su CPVA dotacija, paraiškos vertinimo terminas gali būti dėl objektyvių priežasčių pratęstas ir būti ilgesnis nei numatyti terminai Tvarkoje. Paraiškos vertinamos eiliškumo tvarka pagal Projektų įgyvendinimo planų dėl CPVA dotacijos registravimo INVESTIS duomenų mainų svetainėje, skirtoje INVESTIS elektroninėms paslaugoms teikti, datą ir laiką.

8. Nustatytos formos paraiška dėl Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai kartu su kitais dokumentais teikiami Paskolos davėjui el. paštu: info@ilte.lt (nurodoma laiško tema „VIEŠŪJŲ PASTATŲ ATNAUJINIMAS“) ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Projekto įgyvendinimo plano ir kitų dokumentų pateikimo CPVA.

9. Aprašyme vartojamos sąvokos ir sutrumpinimai pateikiami Aprašymo priede Nr. 2.

II SKYRIUS. PRIEMONĖS FINANSAVIMO SĄLYGOS

1. Paskolos gavėjo tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none">1. Paskolos teikiamos viešuosius pastatus patikėjimo, panaudos, nuosavybės teise valdantiems subjektams, įgyvendinantiems viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo Projektus, kuriems pagal CPVA dotacijos PFSA skiriamos dotacijos.2. Paskolos gavėju gali būti:<ol style="list-style-type: none">2.1. Viešosios įstaigos, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė;2.2. Centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas (išskyrus kitas valstybės įmones), kai ne mažiau kaip 51 proc. administruojamo pastato ploto naudotojas yra viešoji (-sios) įstaiga (-os).3. Socialinės globos namai, nurodyti Socialinių paslaugų katalogo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“ (toliau – Katalogas) 17.1 papunktyje (išskyrus socialinės globos namus senyvo amžiaus asmenims) ir stacionarinės ilgalaikės priežiūros įstaigos, nurodytos Katalogo 18.1.1 ir 18.1.2 papunkčiuose (išskyrus stacionarines ilgalaikės priežiūros įstaigas senyvo amžiaus asmenims) negali būti Paskolos gavėjais ir gauti finansavimo pagal šį Aprašymą.4. Kliento atitiktis Paskolos gavėjo tinkamumo sąlygoms vertinama pagal viešai prieinamų registru duomenis, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų pateiktus duomenis, viešai skelbiamą informaciją (pvz.: Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos) ir Kliento pateiktą informaciją. Jeigu Kliento pateikta informacija neatitinka viešai prieinamų registru duomenų ar valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų pateiktų duomenų, viešai skelbiamos informacijos, vadovaujamosi viešai prieinamų registru, valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų pateiktais duomenimis.5. Paskola gali būti teikiama, jei Klientas atitinka šiuos kriterijus:<ol style="list-style-type: none">5.1. Klientas nėra gavęs valstybės pagalbos, kuri Paskolos davėjo sprendimu buvo pripažinta nepagrįstai išmokėta ir (arba), kaip nurodyta Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje Europos Komisijos buvo pripažinta nesuderinama su Europos Sąjungos vidaus rinka (toliau – nesuderinama pagalba) ir (arba) pagalbos teikėjo, kaip jis apibrėžtas Konkurencijos įstatyme, sprendimu pripažinta neteisėta pagalba (toliau – neteisėta pagalba), arba yra grąžinęs visą jos sumą, įskaitant palūkanas, kaip nustatyta 2015 m. liepos 13 d. Tarybos reglamente (ES) 2015/1589, nustatančiame išsamias Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles;5.2. Klientas atitinka minimalius patikimo mokesčių mokėtojo kriterijus, nustatytus Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 40¹ straipsnyje;5.3. Klientas veikia Lietuvos Respublikoje. Klientas laikomas veikiančiu Lietuvos Respublikoje tuo atveju, jei jis kuria darbo vietas Lietuvos Respublikoje ir (arba) nuo savo vykdomos veiklos moka mokesčius į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, įmokas į Valstybinio socialinio draudimo fondą, Garantinį fondą ir Ilgalaikio darbo išmokų fondą;5.4. Klientui, jo vadovui, atstovui, Kliento nuosavybės ir valdymo struktūroje esantiems asmenims, naudos gavėjui, kaip jis apibrėžtas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje, arba fiziniams ir juridiniams asmenims, kurių naudai bus naudojama paskola, sandorio ir (arba) mokėjimo bei tiekimo grandinėje dalyvaujantiems subjektams nėra taikomos tarptautinės sankcijos ir (ar) ribojamosios priemonės, kaip šios sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos tarptautinių sankcijų įstatyme, taip pat sankcijos, kurias nustato, taiko ar administruoja Jungtinių Amerikos Valstijų Vyriausybė (įskaitant Jungtinių Amerikos Valstijų Išdo departamento Užsienio lėšų kontrolės biurą (angl. The Office of Foreign Assets Control of the U.S. Department of the Treasury));5.5. Klientas nepalaiko verslo santykių su juridiniais asmenimis, kitomis organizacijomis ar jų padaliniais, registruotais teritorijose, kurios pagal savo jurisdikciją nebendradarbiauja su Europos Sąjunga tarptautiniu mastu suderintų mokesčių taikymo srityje, taip pat nevykdo arba neketina vykdyti sandorių su tikslinėse teritorijose registruotais juridiniais asmenimis, kitomis
---	---

	<p>organizacijomis ar jų padaliniais (tikslinių teritorijų sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 344 „Dėl tikslinių teritorijų sąrašo patvirtinimo“);</p> <p>5.6. Klientas neturi arba yra nutraukęs prekybinius įsipareigojimus su Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos, Rusijos Federacijos aneksuoto Krymo, Moldovos Respublikos vyriausybės nekontroliuojamos Padniestrės teritorijos bei Sakartvelo vyriausybės nekontroliuojamos Abchazijos ir Pietų Osetijos teritorijos fiziniais ir (ar) juridiniais asmenimis;</p> <p>5.7. Kliento ir (ar) Paskolos negražinimo rizika yra priimtino rizikingumo lygio, įskaitant riziką, susijusią su Kliento, jo vadovo, savininko, Naudos gavėjo reputacija ir Projektą įgyvendinančiu rangovu, o Projektas paraiškos vertinimo metu Paskolos davėjo yra pripažintas ekonomiškai pagrįstu ir finansiškai gyvybingu. Rizikingumo lygio bei Projekto ekonominio pagrįstumo ir finansinio gyvybingumo vertinimas atliekamas Paskolos davėjo vidaus procedūrų nustatyta tvarka, o reikalavimai Projektą įgyvendinančiam rangovui skelbiami viešai Paskolos davėjo interneto svetainėje https://ilte.lt.</p>
<p>2. Projektui keliami reikalavimai</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mažiausiai 51 proc. viso Viešojo pastato ploto nuosavybės teise priklauso valstybei ar viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė. Paskola gali būti teikiama tik tai pastato daliai, kuri nuosavybės teise priklauso valstybei arba valstybės valdomoms viešosioms įstaigoms. 2. Jei Viešąjį pastatą valdo daugiau nei viena įstaiga, atitinkanti Paskolos gavėjo kriterijus kaip tai numatyta Aprašymo II skyriaus 1 dalies 2 punkte, turi būti pateiktas visų pastato valdytojų rašytinis susitarimas, kuriame turi būti numatyta: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Paskolos lėšų gražinimo paskirstymas tarp pastato savininkų ar valdytojų; 2.2. Paskolos lėšų gražinimo tvarka; 2.3. Viešojo pastato savininkų ar valdytojų atsakomybės paskirstymas už Paskolos sutarties nevykdymą arba netinkamą jos vykdymą; 2.4. Vienas iš patalpų savininkų ar valdytojų turi būti įgaliotas teikti paraišką dėl Paskolos ir pasirašyti Paskolos sutartį. Nepaisant vieno įgalioto patalpų savininko ar valdytojo, visi Viešojo pastato bendravaldytojai privalo atitikti Aprašymo II skyriaus 1 dalies 5.1-5.7 papunkčiuose nurodytas tinkamumo sąlygas. 3. Paskolos davėjas yra gavęs informaciją iš CPVA apie tai, kad Projektas atitinka bendruosius atrankos kriterijus, ir, jei taikoma, kitus CPVA dotacijos PFSA numatytus kriterijus dėl CPVA dotacijos skyrimo.
<p>3. Projekto įgyvendinimui keliami reikalavimai</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektas įgyvendinamas Lietuvos Respublikos teritorijoje. 2. Projektas turi prisidėti prie energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslų, nustatytų Lietuvos Respublikos nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano 2021–2030 m., kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu (Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo 2019 m. gruodžio 30 d. protokolais Nr. 52) (toliau – NEKSP) EE3 priemonės „Viešųjų pastatų atnaujinimas“ tikslo (centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinto ploto 510 tūkst. m² ir 0,55 TWh energijos sutaupymo) bei atitikti Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“ (toliau – Efektyvumo didinimo programa) nuostatas. Laikoma, kad Projektas atitinka Efektyvumo didinimo programos bei NEKSP priemonės Nr. EE3 nuostatas, jeigu Viešajame pastate: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Pasiiekta ne žemesnė kaip B pastato energinio naudingumo klasė. Pagerintas energinis naudingumas suprantamas kaip Viešojo pastato energetinės klasės padidėjimas nuo D ir žemesnės, bet iki ne žemesnės nei B energetinės klasės, kaip tai dokumentuota Viešojo pastato energinio naudingumo sertifikate; 2.2. Sumažintos pirminės energijos sąnaudos atnaujinamame pastate ne mažiau kaip 30 proc.; 2.3. Mažinamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos; 2.4. Viešojo pastato elektros energijos poreikių tenkinimui naudojamos atsinaujinančių energijos išteklių technologijos.

	<p>3. Projektu turi būti siekiami rodikliai:</p> <p>3.1. Metinio pirminės energijos suvartojimo sumažėjimo atnaujintuose pastatuose (kWh/per metus);</p> <p>3.2. Bendro metinio šiltnamio efektą sukeliančių dujų sumažėjimo (tonų CO₂ ekvivalentu).</p> <p>4. Rodikliai, nurodyti 3.1-3.2 papunkčiuose, apskaičiuojami pagal Pažangos priemonės stebėsenos rodiklių aprašymo kortelėse numatytą metodiką skaičiavimams naudojant duomenis iš Viešojo pastato energinio naudingumo sertifikato:</p> <p>4.1. Paraiškos dėl Paskolos suteikimo vertinimo metu – lyginant pirminės energijos sąnaudas, nurodytas prieš pastato atnaujinimą išduotame ir Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre įregistruotame Viešojo pastato energinio naudingumo sertifikate, su atitinkamomis sąnaudomis, nurodytomis preliminarus energinio naudingumo sertifikate (pateikto su Energijos vartojimo audito ataskaita);</p> <p>4.2. Įgyvendinus Projektą – lyginant pirminės energijos sąnaudas, nurodytas Viešojo pastato energinio naudingumo sertifikate, išduotame po pastato atnaujinimo ir įregistruotame Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre, su pirminės energijos sąnaudomis, nurodytomis energinio naudingumo sertifikate, išduotame prieš Viešojo pastato atnaujinimą ir įregistruotame Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre.</p> <p>5. Siekiami rodikliai vertinami proporcingai pagal finansavimo šaltinį, t. y. ne mažiau kaip 30 proc. rodiklių pasiekimo lygį pagal šį Aprašymą teikiamai Priemonei.</p>
<p>4. Su paraiška teikiami dokumentai ir informacija</p>	<p>1. Kartu su paraiška dėl Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai arba tik dėl Paskolos suteikimo Paskolos gavėjas privalo pateikti žemiau nurodytus dokumentus:</p> <p>1.1. Įgaliojimą pasirašyti paraišką (jei paraiška pasirašoma ne įmonės vadovo);</p> <p>1.2. Paskolos gavėjo finansinių ataskaitų rinkinį ar įstatymų nustatytais atvejais metines ataskaitas už paskutinius dvejus finansinius metus arba, jei Klientas veikia trumpiau nei dvejus finansinius metus, už trumpesnę terminą, ir veiklos ataskaitą, jeigu pagal įstatymus ji turi būti rengiama, o tais atvejais, kai yra atliktas auditas, kartu su audituotu metinių finansinių ataskaitų rinkiniu ir auditoriaus išvada;</p> <p>1.3. Einamųjų finansinių metų tarpinį paskutinio ketvirčio finansinių ataskaitų rinkinį, jei nuo einamojo ketvirčio pradžios yra praėję 40 kalendorinių dienų. Tuo atveju, jei nuo einamojo ketvirčio pradžios nėra praėję 40 kalendorinių dienų, turi būti teikiamas praėjusio ketvirčio, ėjusio prieš paskutinį ketvirtį, finansinių ataskaitų rinkinys arba lygiaverčiai dokumentai, kai Klientas veikia trumpiau nei vienerius metus;</p> <p>1.4. Kliento veiklos (finansinių) duomenų detalizacijos formą (skelbiama viešai interneto svetainėje https://ilte.lt prie konkrečios finansinės priemonės);</p> <p>1.5. Panaudos sutartį, jeigu Paskolos gavėjas Viešąjį pastatą valdo panaudos sutarties pagrindais. Panaudos sutartis turi būti sudaryta ne trumpiau kaip 5 metams, skaičiuojant nuo planuojamo Projekto įgyvendinimo pabaigos, ir turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre (kopija);</p> <p>1.6. Panaudos (nuomos) sutartį, jeigu Paskolos gavėjas dalį Viešojo pastato yra išnuomojęs (pagal panaudos sutartį perdavęs valdyti) kitam juridiniam asmeniui. Panaudos (nuomos) sutartis turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre (kopija);</p> <p>1.7. Visų Viešojo pastato savininkų (valdytojų), jei yra daugiau nei vienas Viešojo pastato savininkas (valdytojas), rašytinį susitarimą dėl Projekto vykdymo ir finansavimo užtikrinimo (kaip nurodyta Aprašymo II skyriaus 2 dalies 2 punkte);</p> <p>1.8. Raštišką Viešajame pastate veiklą vykdančio ūkio subjekto sutikimą, kad atitikus <i>de minimis</i> reglamento nuostatas, jam būtų registruojama <i>de minimis</i> pagalba, ir jo užpildytą "Viena įmonė" deklaracijos formą (jei taikoma);</p> <p>1.9. Viešojo pastato Energijos vartojimo audito ataskaitą su VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros išvada (jeigu ji gauta);</p>

	<p>1.10. Viešojo pastato energinio naudingumo sertifikatą su priedais, išduotą iki pastato atnaujinimo;</p> <p>1.11. Dokumentus, susijusius su Kliento identifikavimu, nurodytus Paskolos davėjo <u>Tiesioginių paskolų paraiškų ir prašymų teikimo ir vertinimo tvarkoje</u>, kuri skelbiama viešai Paskolos davėjo interneto svetainėje https://ilte.lt;</p> <p>1.12. Jei Viešąjį pastatą valdo daugiau nei viena įstaiga, atitinkanti Paskolos gavėjo kriterijus kaip tai numatyta Aprašymo II skyriaus 1 dalies 2 punkte, visi Viešojo pastato bendravaldytojai turi pateikti Aprašymo II skyriaus 4 dalies 1.2-1.4, 1.5-1.6, 1.11, 1.14 papunkčiuose nurodytus dokumentus ir informaciją;</p> <p>1.13. Užpildytą ir pasirašytą <u>Projekto atitikimo reikšmingos žalos nedarymo principui vertinimo anketą (deklaraciją)</u> (Aprašymo priedas Nr. 3);</p> <p>1.14. Kitus su Projekto įgyvendinimu susijusius dokumentus ir informaciją.</p>
5. Paskolos paskirtis	<p>1. Finansavimas pagal Priemonę teikiamas Paskolos gavėjo Projektui ir tiesiogiai su jo rengimu susijusiai techninei dokumentacijai finansuoti.</p> <p>2. Už Finansavimo pagal Priemonę panaudojimą pagal Paskolos sutartyje nurodytą paskirtį atsakingas Paskolos gavėjas.</p>
6. Finansinės priemonės derinimas su dotacija	<p>1. Paskola derinama su CPVA dotacija.</p> <p>2. Projekto išlaidos apmokamos proporcingai CPVA dotacijos ir Paskolos lėšomis pagal intensyvumą, nustatytą Paskolos sutartyje.</p> <p>3. Paskolos lėšomis finansuojama 30 proc. tinkamų Projekto išlaidų. Esant pagrįstoms aplinkybėms, finansavimo intensyvumas gali būti didesnis nei 30 proc.</p>
7. Tinkamos finansuoti Projekto išlaidos	<p>1. Projektu Viešajam pastatui atnaujinti atliekamų rangos darbų, nurodytų CPVA dotacijos PFSA 13.1 papunktyje, išlaidos.</p> <p>2. Tiesiogiai su Viešojo pastato atnaujinimo Projektu susijusios techninės dokumentacijos rengimo išlaidos, kaip tai detaliau aprašyta Aprašymo II skyriaus 9 dalyje.</p>
8. Netinkamos finansuoti Projekto išlaidos	<p>1. Išlaidos, kurios nėra susijusios su Paskolos gavėjo Projektu ir, kurios neatitinka Aprašymo II skyriaus 7 dalyje nurodytų Tinkamų finansuoti Projekto išlaidų.</p> <p>2. Išlaidos, kurios buvo anksčiau finansuotos (apmokėtos) ar finansuojamos iš ES fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ir (ar) kitos tarptautinės paramos ar nacionalinių lėšų, jei, visas lėšas kartu sudėjus su Paskolos lėšomis, išlaidos būtų finansuotos daugiau nei 100 procentų išlaidų vertės.</p> <p>3. Projekto išlaidos, patirtos anksčiau nei CPVA dotacijos PFSA patvirtinimo dieną, išskyrus Aprašymo II skyriaus 9 dalies 3 punkte numatytą išimtį dėl Dotacijos techninei dokumentacijai, arba vėliau nei 2029 m. spalio 1 d.</p>
9. Dotacija techninei dokumentacijai	<p>1. Dotacija techninei dokumentacijai teikiama planuojamo atnaujinti pastato energijos vartojimo audito, pastato techninio, darbo projektų bei jų ekspertizės parengimo išlaidoms finansuoti.</p> <p>2. Dotacija techninei dokumentacijai gali sudaryti iki 20 procentų nuo Paskolos sumos.</p> <p>3. Dotacijos techninei dokumentacijai išlaidos finansuojamos, jei jos patirtos ne anksčiau kaip 36 mėnesiai nuo Paskolos gavėjo kreipimosi į Paskolos davėją dėl Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai gavimo.</p> <p>4. Dotacija techninei dokumentacijai skiriama tik tuo atveju, jei Projektas įgyvendinamas Paskolos lėšomis.</p> <p>5. Paskolos sutarties nutraukimo atveju Paskolos davėjas išmokėtą Dotaciją techninės dokumentacijos išlaidų padengimui privalo grąžinti Paskolos davėjui.</p> <p>6. Tuo atveju, kai per 24 mėn. nuo Paskolos sutarties pasirašymo dienos Paskolos gavėjas nepradeda rangos darbų, kai rangos darbų pradžia laikoma rangos darbų sutarties pasirašymo data, Paskolos davėjas turi teisę reikalauti Paskolos gavėjo grąžinti išmokėtą Dotaciją techninei dokumentacijai.</p>

10. PVM	PVM laikomas tinkamomis finansuoti Priemonės lėšomis tuo atveju, jei Paskolos gavėjas teisės aktų nustatyta tvarka neturi galimybės įtraukti PVM į PVM atskaitą.
11. Projektų atitikties horizontaliems principams (toliau – HP) ir ES pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) nuostatomis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektas negali daryti neigiamo poveikio HP: darnaus vystymosi, lygių galimybių ir nediskriminavimo (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kt.). 2. Projektas negali pažeisti Chartijos pagrindinių teisių: orumo, asmenų, privataus ir šeimos gyvenimo, sąžinės ir saviraiškos laisvės; asmens duomenų; prieglobsčio ir apsaugos perkėlimo, išsiuntimo ar išdavimo atvejų; teisių į nuosavybę ir teisių užsiimti verslu; lyčių lygybės, vienodo požiūrio ir lygių galimybių, nediskriminavimo ir neįgalųjų teisių; vaiko teisių; gerojo administravimo, veiksmingos teisinės gynybos, teisingumo; solidarumo ir darbuotojų teisių; aplinkos apsaugos. 3. Projektas turi atitikti reikšmingos žalos nedarymo principą (angl. Do-No-Significant Harm), kaip tai apibrėžta 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088, 17 straipsnyje, atsižvelgiant į 2021 m. vasario 18 d. Komisijos pranešimu 2021/C 58/01 patvirtintomis Reikšmingos žalos nedarymo principo taikymo pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės reglamentą techninėmis gairėmis. 4. Vykdamas Viešųjų pastatų atnaujinimo veiklą, taikomas universalus dizaino principas, įskaitant lengvesnio žmonių patekimo su negalia patekimą į pastatą (-us) užtikrinimą.
12. Paskolos sutarties sudarymo mokestis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paskolos gavėjas moka 0,4 proc. dydžio Paskolos sutarties sudarymo vienkartinį mokestį nuo Paskolos sumos, nurodytos Paskolos sutartyje, bet ne mažiau nei 500 Eur ir ne daugiau nei 1000 Eur. 2. Paskolos sutarties keitimo atveju, kai didinama Paskolos suma, Paskolos gavėjas moka Aprašymo II skyriaus 12 dalies 1 punkte nurodyto dydžio mokestį nuo padidintos Paskolos sumos dalies. 3. Paskolos sutarties sudarymo mokestis pagal Paskolos davėjo išrašytą išankstinę sąskaitą mokamas prieš Paskolos sutarties pasirašymą. 4. Paskolos sutarties sudarymo mokestis laikomas ENEF pajamomis.
13. Paskolos sutarties sąlygų keitimo mokestis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jeigu Paskolos sutarties ar įmokų mokėjimo grafiko keitimą inicijuoja Paskolos gavėjas, už Paskolos sutarties sąlygų keitimą mokamas 0,05 proc. dydžio mokestis nuo Paskolos likučio, bet ne mažiau nei 100 Eur ir ne daugiau nei 500 Eur. 2. Jeigu Paskolos sutarties ar įmokų mokėjimo grafiko pakeitimą inicijuoja Paskolos gavėjas ir keičiamos neesminės Paskolos sutarties sąlygos, nedidinančios Paskolos gavėjo, Projekto ir (ar) Paskolos negrąžinimo rizikos, mokestis netaikomas. 3. Paskolos sutarties sąlygų ir įmokų mokėjimo grafiko pakeitimas atliekamas po Paskolos sutarties sąlygų keitimo mokesčio sumokėjimo.
14. Paskolos valiuta	Visos sumos išreikštos eurais. Visi mokėjimai pagal Paskolos sutartį atliekami eurais.
15. Paskolos trukmė	Paskola teikiama ne ilgesniam kaip 240 mėnesių laikotarpiui (įskaitant paskolos grąžinimo atidėjimo laikotarpį). Trumpesnė nei maksimalaus termino Paskola gali būti pratęsiama iki maksimalaus galimo termino, jei Paskolos gavėjas to pagrįstai prašo ir sumoka Paskolos sutarties sąlygų ir įmokų mokėjimo grafiko pakeitimo mokestį. Sprendimą dėl Paskolos termino pakeitimo Paskolos davėjas priima įvertinęs Paskolos gavėjo riziką.
16. Paskolos išmokėjimo terminas	Paskolos lėšų išmokėjimo terminas – iki 36 mėn. nuo Paskolos sutarties pasirašymo dienos. Paskolos lėšų išmokėjimo terminas gali būti pratęstas Paskolos gavėjo prašymu Paskolos gavėjo ir Paskolos davėjo rašytiniu susitarimu, bet ne vėliau kaip iki 2029 m. gruodžio 31 d.

17. Finansavimo pagal Priemonę išmokėjimo Paskolos gavėjui tvarka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tinkamos finansuoti Projekto išlaidos apmokamos Paskolos gavėjui ar tiesiogiai Rangovui pagal Paskolos gavėjo pateiktus Mokėjimo prašymus, kurių teikimo tvarka nustatoma Paskolos sutartyje. 2. Viešojo pastato atnaujinimo rangos darbų išlaidas pagrindžiančius dokumentus Paskolos gavėjas pateikia tik atvejais, kai Paskolos davėjas to pareikalauja. 3. Kai Paskolos gavėjas prašo išmokėti Dotaciją techninei dokumentacijai, visais atvejais Paskolos gavėjas teikia Paskolos davėjui išlaidas pagrindžiančius dokumentus, nustatytus Paskolos sutartyje. 4. Iki Paskolos išmokėjimo termino pabaigos Paskolos gavėjas Paskolos davėjui turi pateikti po Viešojo pastato atnaujinimo išduoto ir įregistruoto Pastatų energinio naudingumo registre energinio naudingumo sertifikato kopiją, statybos užbaigimo akto kopiją, ilgalaikio materialaus turto draudimo kopiją.
18. Reikalavimai pabaigus įgyvendinti Projektą	<p>Paskolos gavėjas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatyta tvarka turi apdrausti ilgalaikį materialųjį turtą, kuris įsigytas ar sukurtas iš Projektui skirto finansavimo lėšų, maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų. Turtas, įsigytas arba sukurtas iš Projektui skirto finansavimo lėšų, turi būti apdraustas projekto įgyvendinimo laikotarpiui nuo tada, kai yra sukuriamas ar įsigyjamas, ir ne trumpesniai kaip Paskolos gražinimo laikotarpiui po Projekto finansavimo pabaigos ir statybos užbaigimo akto įforminimo dienos. Draudimo įvykio atveju Paskolos gavėjas turi atkurti prarastą turtą.</p>
19. Paskolos gražinimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taikomas Paskolos gražinimo metodas – linijinis. Tačiau, atsižvelgiant į Paskolos gavėjo prognozuojamus srautus ar kitas Paskolos vertinimo metu nustatytas aplinkybes, įmokų mokėjimo grafikas gali būti išdėstomas nelygiomis dalimis. 2. Paskolos gražinimas gali būti atidedamas ne vėliau nei iki 2029 m. gruodžio 31 d.
20. Paskolos užtikrinimo priemonės	<p>Netaikoma.</p>
21. Paskolos suma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paskolos lėšomis Paskolos sutartyje numatytu intensyvumu finansuojama visa CPVA nustatyta tinkamų finansuoti lėšų suma. 2. Paskolos gavėjas savo iniciatyva ir savo ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie Projekto įgyvendinimo.
22. Palūkanų norma	<p>Metinė palūkanų norma nustatoma kaip kintamos palūkanos: 1 proc. marža ir 6 mėn. EURIBOR (esant neigiamai 6 mėn. EURIBOR reikšmei, laikoma, kad 6 mėn. EURIBOR reikšmė lygi 0 proc.). Visais atvejais metinė palūkanų norma negali viršyti 2 proc.</p>
23. Probleminių Paskolų administravimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paskola laikoma problemine, kai: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Paskolos gavėjui iškeliamas nemokumo (restruktūrizavimo ar bankroto) byla arba jis yra likviduojamas; 1.2. Paskolos gavėjas 90 (devyniasdešimt) ir daugiau kalendorinių dienų neįvykdo finansinių įsipareigojimų pagal Paskolos sutartį (t. y. negražina Paskolos dalies ir (ar) nesumoka palūkanų). 2. Jei Paskola tampa problemine, Paskolos davėjas, vadovaudamasis savo vidinėmis procedūromis, turi teisę Paskolos sutartyje nustatytais atvejais ir tvarka, vienašališkai, nesikreipdama į teismą, nutraukti Paskolos sutartį ir pareikalauti nedelsiant gražinti Paskolą (jos dalį) kartu su mokėtinomis palūkanomis ir kitomis pagal Paskolos sutartį mokėtinomis sumomis. Jei vykdydamas savo įsipareigojimus pagal Paskolos sutartį Paskolos gavėjas susiduria su finansiniais sunkumais dėl kurių paskola gali tapti problemine, Paskolos gavėjas ne vėliau nei per 30 (trisdešimt) dienų nuo finansinių įsipareigojimų nevykdymo pradžios, turi teisę kreiptis į Paskolos davėją dėl Paskolos restruktūrizavimo, o Paskolos davėjas skolininko įsipareigojimų vykdymo atžvilgiu, vadovaudamasis savo vidinėmis procedūromis, turi teisę prašyti pateikti papildomas prievolės užtikrinimo priemones už Paskolos įmokų mokėjimo grafiko pakeitimą ir skolos dengimo grafiko sudarymą.

<p>24. Valstybės pagalbos teikimas ir apskaičiavimas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuo atveju, kai atnaujinamame Viešajame pastate veiklą vykdo (gamina prekes ar teikia paslaugas) ir pastato dalį valdo ūkio subjektas (toliau – Ūkio subjektas), pastato valdytojas turi užtikrinti, kad Ūkio subjektas dėl pastato atnaujinimo negautų jokios išskirtinės naudos, pvz. patalpų nuomos kaina turėtų būti padidinama proporcingai sumažėjusioms komunalinių paslaugų ir (arba) nuomos sąnaudoms. Jeigu šios sąlygos įvykdyti neįmanoma Ūkio subjektui teikiama netiesioginė <i>de minimis</i> pagalba vadovaujantis 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2391 (toliau – Reglamentas 1408/2013) arba 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai (toliau – Reglamentas Nr. 2023/2831) arba 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje (toliau – Reglamentas Nr. 717/2014) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2391 (toliau – Pagalba), atsižvelgiant į Ūkio subjekto vykdomą veiklą. Atitiktį šio punkto reikalavimams Paskolos davėjas įvertina paraiškos dėl Paskolos suteikimo vertinimo metu. 2. Pagalba neteikiama Ūkio subjektui, kuris vykdo ir (ar) planuoja vykdyti ekonominę veiklą srityse nurodytose Reglamento Nr. 2023/2831 1 straipsnyje, Reglamento Nr.1408/2013 1 straipsnyje, Reglamento Nr.717/2014 1 straipsnyje. 3. 1 punkte numatytu atveju Pagalbos dydis apskaičiuojamas įvertinant būsimus sutaupymus dėl energijos vartojimo sumažėjimo po rangos darbų pabaigos pagal formulę: Ūkio subjektui tenkanti pagalbos suma = (Ūkio subjekto pastato daliai planuojamas metinis energijos sutaupymas, Eur/metus / 365) * dienų skaičius iki nuomos (panaudos, patikėjimo) sutarties su Ūkio subjektu pabaigos 4. Pagalba turi atitikti šias sąlygas: <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Pagalba skaičiuojama Ūkio subjektams, su kuriais nuomos arba panaudos sutartis buvo sudaryta iki rangos darbų pabaigos ir tęsiasi po rangos darbų pabaigos; 4.2. Pagalbos suteikimo data laikoma sekanti diena po rangos darbų pabaigos datos, numatytos paskolos paraiškoje, ir skaičiuojama iki sutarties su Ūkio subjektu dėl pastato dalies valdymo, pabaigos arba (esant neterminuotai sutarčiai) – 5 (penkis) metus po rangos darbų pabaigos datos; 4.3. Rangos darbų pabaigos data laikoma galutinio darbų perdavimo – priėmimo akto pasirašymo data, numatyta paskolos paraiškoje; 4.4. Konkrečiam Ūkio subjektui tenkantis vidutinis metinis energijos sutaupymas apskaičiuojamas proporcingai jo pastate užimam plotui, atsižvelgiant į vidutinį norminį pastato energijos sutaupymą, pastate įdiegus energetinio efektyvumo priemones; 4.5. Pastato (metinis) norminis sutaupymas nustatomas pastato Energijos vartojimo audito ataskaitoje ar energinio naudingumo sertifikate. 5. Netiesioginė Pagalba nėra diskontuojama. 6. Pagalbos suma Ūkio subjektui turi neviršyti didžiausios galimos <i>de minimis</i> pagalbos sumos, nurodytos Reglamento Nr. 2023/2831 3 straipsnyje ir (ar) Reglamento 1408/2013 3 straipsnyje ir (ar) Reglamento Nr. 717/2014 3 straipsnyje, atsižvelgiant į tai, kuris reglamentas taikomas Ūkio subjektui. 7. Paskolos davėjas, atsižvelgdamas į finansavimo intensyvumą, registruoja <i>de minimis</i> registre 30 proc. nuo apskaičiuotos Pagalbos sumos Ūkio subjektui.
---	---

25. Valstybės pagalbos sumavimas	Teikiama pagalba sumuojama vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1408/2013 5 straipsnio, Reglamento (ES) Nr. 717/2014 5 straipsnio ar Reglamento (ES) 2023/28315 straipsnio nuostatomis.
26. Pažeidimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paskolos davėjo nustatyti pažeidimai administruojami Finansinių priemonių taisyklių XIII skyriuje nustatyta tvarka. 2. CPVA nustačius pažeidimą dėl CPVA dotacijos įgyvendinimo ir netinkamų finansuoti išlaidų sumą, Paskolos davėjas inicijuoja Pažeidimo tyrimą dėl atitinkamos Paskolos lėšomis finansuojamos išlaidų sumos. 3. Nustačius Pažeidimą, Paskolos davėjas privalo susigrąžinti Paskolą ar jos dalį kartu su palūkanomis ir (arba) išmokėtą Dotaciją techninei dokumentacijai, jei Pažeidimas susijęs su išlaidomis techninei dokumentacijai, kaip nurodyta Aprašymo II skyriaus 28 dalyje.
27. Viešinimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Visi viešinimo veiksmai vykdomi remiantis 2021–2027 m. Finansinių priemonių taisyklių XIV skyriuje išdėstytomis Nuostatomis. 2. Paskolos davėjas informaciją apie Priemonės sąlygas skelbia savo interneto svetainėje, taip pat, savo iniciatyva, gali taikyti ir kitas viešinimo, reklamos priemones. Paskolų gavėjų sąrašai skelbiami Paskolos davėjo interneto svetainėje ir kitur teisės aktų nustatyta tvarka. 3. Kai Paskolos lėšos panaudojamos fizinėms (materialioms) investicijoms ir Paskolos suma viršija 500 000 Eur, Paskolos gavėjas visuomenei gerai matomoje vietoje (pavyzdžiui, prie pagrindinio įėjimo į pastatą ar vestibulyje) privalo viešai pakabinti ar pastatyti nuolatinę informacinę lentelę arba stendą. 4. Informacija apie ES emblemos naudojimo taisykles pateikta https://2021.esinvesticijos.lt/igyvendinimas-1/viesinimas.
28. Kitos Projektų finansavimo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nepasiekus Paskolos sutartyje nustatyto pirminės energijos suvartojimo modernizuotuose (atnaujintuose) viešuosiuose pastatuose sumažėjimo ir (arba) bendro metinio šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo, Paskola ar jos dalis su palūkanomis (jei taikoma) apskaičiuota proporcingai nepasiektų projekto rodiklių reikšmėms, turi būti gražinta Paskolos davėjui. 2. Paaiškėjus, kad Dotacija techninei dokumentacijai ir (arba) Paskola ar jos dalis Paskolos gavėjui buvo nepagrįstai išmokėta, nes Paskolos gavėjas pateikė neteisingą informaciją ir (ar) dokumentus, ir (ar) nuslėpė informaciją, turinčią reikšmės sprendimo dėl Paskolos priėmimui, Paskolos gavėjas privalo gražinti Paskolos davėjui visą nepagrįstai gautą Dotaciją techninei dokumentacijai ir (arba) Paskolą ar jos dalį su Paskolos sutartyje nustatytais palūkanomis (Paskolos gražinimo dienai) ir su palūkanomis, nustatytomis Komisijos pranešime dėl dabartinių valstybės pagalbos susigrąžinimo palūkanų normų ir taikomų orientacinių bei diskonto normų, paskelbtų remiantis Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 10 straipsniu (sprendimo dėl Paskolos suteikimo dienai), kurios skaičiuojamos nuo nepagrįstai išmokėtos Paskolos suteikimo Paskolos gavėjui dienos iki jos susigrąžinimo dienos. 3. Paaiškėjus, kad Paskolos gavėjui buvo suteikta neteisėta pagalba arba nesuderinama pagalba, Paskolos gavėjas privalo gražinti suteiktą neteisėtą pagalbą arba nesuderinamą pagalbą, t. y. visą suteiktą ir negražintą Paskolą su Paskolos sutartyje nustatytais palūkanomis (Paskolos gražinimo dienai) ir su palūkanomis, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2015/1589, vadovaujantis Finansinių priemonių įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ nustatyta tvarka. 4. Paaiškėjus, kad Ūkio subjektui buvo suteikta neteisėta pagalba arba nesuderinama pagalba, jis privalo gražinti suteiktą neteisėtą pagalbą arba nesuderinamą pagalbą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2015/1589, vadovaujantis Finansinių priemonių įgyvendinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu

	<p>Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ nustatyta tvarka.</p> <p>5. Be kitų nuostatų, Paskolos sutartyje nustatomos šios sąlygos: Paskolos sutarties šalių teisės ir pareigos, Paskolos gavėjo įsipareigojimai, Paskolos lėšų išmokėjimo tvarka, Paskolos sutarties sąlygų keitimo ir nutraukimo galimi atvejai ir tvarka, finansinių ir nefinansinių įsipareigojimų nevykdymo pasekmės bei kitos sąlygos. Paskolos sutartyje taip pat bus nustatyta, kad Paskolos gavėjas bus įpareigotas sudaryti galimybę Paskolos davėjo atstovams atlikti Pažeidimo tyrimą.</p> <p>6. Paskolos sutarties vykdymo laikotarpiu pasikeitus taikytiniems teisės aktams, Paskolos sutarties šalims bus taikomos aktualių galiojančių teisės aktų nuostatos.</p>
<p>29. Informacija ir dokumentų saugojimas</p>	<p>1. Paskolos davėjas turi teisę tvarkyti su Priemonės įgyvendinimu susijusius asmens duomenis taip, kaip tai nurodyta Priemonės schemeje. Su Priemonės įgyvendinimu susiję asmens duomenys Paskolos davėjo tvarkomi ir saugomi 10 metų nuo paskutinio dokumento pagal Priemonę gavimo datos. Platesnė informacija apie tvarkomų asmens duomenų pobūdį, asmens duomenų tvarkymo tikslus ir teisinius pagrindus, asmens duomenų šaltinius, gavėjus, saugojimo terminus, duomenų subjektų teises ir jų įgyvendinimą bei kitos su asmens duomenų tvarkymu susijusios nuostatos yra nurodytos Informaciniame pranešime duomenų subjektams apie duomenų tvarkymą ILTE teikiant tiesiogines paskolas, viešai skelbiamas Paskolos davėjo interneto svetainėje https://ilte.lt skiltyje "Asmens duomenų apsauga".</p> <p>2. Paskolos gavėjas visą informaciją ir dokumentus, susijusius su gautos Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai lėšų panaudojimu, privalo saugoti ne trumpiau nei 10 metų nuo paskutinės finansavimo pagal šį Aprašymą skyrimo dienos.</p>

Reglamentuojantys teisės aktai

1. ES teisės aktai ir gairės:

- 1.1. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentas Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio sektoriuje su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2391;
- 1.2. 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai;
- 1.3. 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2391;
- 1.4. Europos Parlamento ir Tarybos 2021 m. birželio 24 d. reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo;
- 1.5. Europos Parlamento ir Tarybos 2021 m. birželio 24 d. reglamentas (ES) Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės;
- 1.6. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa, patvirtinta 2022 m. rugpjūčio 3 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2022) 5742 su vėlesniais pakeitimais;
- 1.7. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB;
- 1.8. 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (Reglamentas (ES) 2018/1046);
- 1.9. 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088;
- 1.10. 2008 m. sausio 19 d. Europos Komisijos komunikatas dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo pakeitimo (2008/C 14/02) (Reglamentas (ES) 2008/C 14/02);
- 1.11. kiti Priemonei taikytini ES teisės aktai, direktyvos, gairės ir kt.

2. Nacionaliniai teisės aktai ir dokumentai:

- 2.1. Lietuvos Respublikos nacionalinės plėtros įstaigos įstatymas;
- 2.2. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;
- 2.3. Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas;
- 2.4. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymas;
- 2.5. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas;
- 2.6. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;
- 2.7. Lietuvos respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas;
- 2.8. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymas;
- 2.9. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas;
- 2.10. Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas;
- 2.11. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-05-01 valstybės pagalbos teikimo schema, patvirtinta Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2024 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-205 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-05-01 „įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones viešuosiuose centrinės valdžios pastatuose, individualiuose gyvenamuosiuose namuose ir įmonėse“ veiklą „2. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimas vidurio ir vakarų Lietuvoje“ ir „5. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimas visoje Lietuvoje“ valstybės pagalbos teikimo schemos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) (toliau – Priemonės schema);
- 2.12. Statybos techninis reglamentas STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-754 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimo“;
- 2.13. Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 19 d. nutarimu Nr. 35 „Dėl suteiktos valstybės pagalbos registro įsteigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“;
- 2.14. Strateginio valdymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 141 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo“;
- 2.15. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta 2020 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“;
- 2.16. Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. XIV-2856 redakcija);
- 2.17. Lietuvos Respublikos nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų planas 2021-2030 m., kuriam pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu (Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo 2019 m. gruodžio 30 d. protokolai Nr. 52);
- 2.18. 2021–2030 metų Nacionalinė energetikos plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. 1064 „Dėl Nacionalinės energetikos plėtros programos patvirtinimo“;
- 2.19. 2021–2030 metų nacionalinis pažangos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“;
- 2.20. Finansinių priemonių įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“;

- 2.21. 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“;
- 2.22. Valstybės pagalbos arba nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priemonių projektų ekspertizės atlikimo, išvadų ir rekomendacijų teikimo, pranešimų ir kitos informacijos apie valstybės pagalbą pateikimo Europos Komisijai taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 6 d. nutarimu Nr. 1136 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 55 ir 55-1 straipsnių nuostatų įgyvendinimo“;
- 2.23. Neteisėtos ar nesuderinamos valstybės pagalbos arba nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos gražinimo procedūros aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 6 d. nutarimu Nr. 1136 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 55 ir 55-1 straipsnių nuostatų įgyvendinimo“;
- 2.24. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“;
- 2.25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. sausio 6 d. nutarimas Nr. 5 „Dėl Sostinės regiono ir Vidurio ir vakarų Lietuvos regiono sudarymo“;
- 2.26. 2021-2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-05-01 „Įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones viešuosiuose centrinės valdžios pastatuose, individualiuose gyvenamuosiuose namuose ir įmonėse“ aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2022 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. 1-250;
- 2.27. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugsėjo 12 d. nutarimas Nr. 910 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinių plėtros įstaigų įstatymo ir Lietuvos Respublikos inovacijų skatinimo fondo įstatymo įgyvendinimo“;
- 2.28. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 887 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ veiklos“;
- 2.29. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimas Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“;
- 2.30. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. liepos 31 d. nutarimas Nr. 612 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ Lietuvai skirtų lėšų paskirstymo“;
- 2.31. Stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo aprašas, patvirtintas Finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237;
- 2.32. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Energetikos ministro 2016 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 1-320;
- 2.33. 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-05-01 „Įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones centrinės valdžios viešuosiuose pastatuose, individualiuose gyvenamuosiuose pastatuose ir įmonėse“ stebėsenos rodiklių aprašymo kortelės;
- 2.34. Įgyvendinant Priemonę taikomi ir kiti, su Priemone ir skatinamųjų finansinių priemonių įgyvendinimu susiję, nacionaliniai taikytini teisės aktai, taisyklės, rekomendacijos, gairės ir jų pakeitimai, Paskolos davėjo vidaus procedūros ir tvarkos.

Aprašyme vartojamos sąvokos

Aprašymas	Skatinamosios finansinės priemonės „Viešųjų pastatų atnaujinimas“ aprašymas, kuriame nurodomi reikalavimai, taikomi Paskolos gavėjui, Projektui, jo įgyvendinimui, Projektų finansavimo sąlygos
CPVA	VšĮ „Centrinė projektų valdymo agentūra“
CPVA dotacija	Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo dotacija, kurią administruoja CPVA
De minimis pagalba	Nereikšminga pagalba, teikiama vadovaujantis 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2391 arba 2023 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2023/2831 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai arba 2014 m. birželio 27 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 717/2014 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 5 d. Komisijos reglamentu (ES) 2023/2391
Dotacija techninei dokumentacijai	Dotacija, skirta dokumentacijos, tiesiogiai susijusios su Viešojo pastato atnaujinimu, parengimo išlaidoms kompensuoti: techninio projekto, darbo projekto, techninio darbo projekto ir (ar) planuojamo atnaujinti pastato energijos vartojimo audito ir (ar) techninio projekto, darbo projekto arba techninio darbo projekto ekspertizės parengimo išlaidoms. Dotaciją techninei dokumentacijai skiria Paskolos davėjas iš ENEF lėšų
ENEF	Kontroliuojantysis fondas „Energijos efektyvumo fondas“, finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės paskolos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.
ENEF sutartis	ENEF steigimo ir finansavimo sutartis Nr. 1S-12/2015/19-10/8, pasirašyta tarp FM, EM ir UAB ILTE
Energijos vartojimo auditas	Viešojo pastato energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo išsamiojo energijos vartojimo audito ataskaita
Finansavimas pagal Priemonę	Paskola ir Dotacija techninei dokumentacijai, suteikiami Paskolos gavėjui
Klientas	Viešasis juridinis asmuo, kuris yra pateikęs paraišką UAB ILTE dėl Paskolos arba Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai gavimo
Mokėjimo prašymas	Paskolos gavėjo užpildytas ir Paskolos davėjui pateiktas dokumentas (su priedais) išmokėti paskolą ir dotaciją ar jų dalį pagal Paskolos sutarties nuostatas
Naudos gavėjas	Kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje
Paskola	Viešajam (-iesiems) pastatui (-ams) atnaujinti didinant energijos vartojimo efektyvumą Paskolos davėjo teikiama lengvatinė paskola iš ENEF lėšų, kuri gali būti teikiama tiesiogiai Viešojo pastato valdytojui arba centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui
Paskolos davėjas	UAB ILTE, kuri Priemonę įgyvendina ir Paskolas teikia kaip ENEF valdytoja, paskirta vadovaujantis ENEF sutartimi
Paskolos gavėjas	Klientas, su kuriuo pasirašyta Paskolos sutartis ir kuriam pagal Priemonės aprašymą yra suteikiama Paskola Dotacija techninei dokumentacijai arba tik Paskola

Paskolos sutartis	Tarp Paskolos davėjo ir Paskolos gavėjo pasirašyta sutartis dėl Paskolos arba Paskolos ir Dotacijos techninei dokumentacijai suteikimo
Pažeidimas	Taikytinos teisės pažeidimas, padarytas dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų ar Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir (ar) nacionalinės teisės įgyvendinimo veikloje dalyvaujančio ekonominės veiklos vykdytojo veiksmų ar neveikimo, kai nepagrįstas išlaidas įtraukus į Lietuvos Respublikos valstybės ir (ar) Europos Sąjungos biudžetą būtų padaroma žala Lietuvos Respublikos valstybės ir (ar) Europos Sąjungos biudžetui
Projektas	Paskolos ir CPVA dotacijos lėšomis finansuojamas Viešojo pastato atnaujinimas didinant energijos vartojimo efektyvumą
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
Rangovas	Rangos sutarties šalis, kuri įsipareigoja atlikti ir užbaigti į rangos sutartyje nurodytą darbų apimtį įeinančius projektavimo ir/arba statybos pagal techninį projektą bei kitus darbus (Rangovo sąvoka taip pat apima Rangovo subrangovus, darbuotojus ir kitus Rangovui dirbančius asmenis, jei rangos sutarties kontekstas nereikalauja kitaip)
Tinkamos finansuoti išlaidos	Su Paskolos gavėjo projektu ir jo įgyvendinimu susijusios išlaidos, kurios ar jų dalis apmokamos Paskolos sutartyje ir Aprašyme nustatyta tvarka
Viešasis pastatas	Paskolos gavėjui, kuris atitinka Aprašymo II skyriaus 1 dalies 2 punkte nurodytus kriterijus, nuosavybės teise priklausantis arba naudojamas pastatas, kurio bendras plotas yra 250 kv. metrų ar didesnis, esantis sąraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 1-7 „Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų, kurių bendras plotas yra 250 kv. metrų ar didesnis, sąrašo patvirtinimo”

PROJEKTO ATITIKIMO REIKŠMINGOS ŽALOS NEDARYMO PRINCIPUI VERTINIMO ANKETA (DEKLARACIJA)¹

KLIENTO PAVADINIMAS:

KLIENTO ĮMONĖS KODAS:

PROJEKTO PAVADINIMAS:

PATVIRTINU,

1. Kad planuojamas įgyvendinti Projektas atitinka Reikšmingos žalos nedarymo principą (Toliau RŽNP), t. y. neturi reikšmingo neigiamo numatomo tiesioginio ir netiesioginio poveikio visiems 6 aplinkos tikslams, nurodytiems Taksonomijos reglamento 17 straipsnyje (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>). Žala aplinkos tikslams suprantama taip:
 - 1.1. Vykdoma veikla laikytina darančia reikšmingą žalą klimato kaitos švelninimui, jei dėl jos išmetamas didelis šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis.
 - 1.2. Vykdoma veikla laikytina darančia reikšmingą žalą prisitaikymui prie klimato kaitos, kai dėl tos veiklos didėja dabartinio ir ateityje tikėtino klimato neigiamas poveikis tai pačiai veiklai arba žmonėms, gamtai ar turtui.²
 - 1.3. Vykdoma veikla laikytina darančia reikšmingą žalą tausiam vandens ir jūrų išteklių naudojimui ir apsaugai, kai ta veikla daroma žala vandens telkinių, įskaitant paviršinį vandenį ir požeminį vandenį, gerai būklei arba geram ekologiniam potencialui arba gerai jūrų vandenų aplinkos būklei.
 - 1.4. Vykdoma veikla laikytina darančia reikšmingą žalą žiedinei ekonomikai, įskaitant atliekų prevenciją ir perdirbimą, kai dėl tos veiklos labai neefektyviai naudojamos medžiagos arba tiesiogiai ar netiesiogiai labai neefektyviai naudojami gamtos išteklių, kai dėl tos veiklos labai padidėja atliekų susidarymo, deginimo ar šalinimo mastas arba kai ilgalaikis atliekų šalinimas gali sukelti didelę ilgalaikę žalą aplinkai.
 - 1.5. Vykdoma veikla laikytina darančia reikšmingą žalą taršos prevencijai ir kontrolei, kai dėl tos veiklos labai padidėja į orą, vandenį arba žemę išmetamas teršalų kiekis.
 - 1.6. Vykdoma veikla laikytina darančia reikšmingą žalą biologinės įvairovės ir ekosistemų apsaugai ir atkūrimui, kai ta veikla yra labai žalinga ekosistemų gerai būklei ir jų atsparumui arba žalinga buveinių ir rūšių, įskaitant Europos Sąjungos svarbos buveines ir rūšis, išsaugojimo būklei.
2. Kad įgyvendinant Projektą, bus laikomasi vykdomai veiklai taikomų Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktų reikalavimų.
3. Kad įgyvendinant Projektą bus siekiama išvengti reikšmingo neigiamo poveikio visiems 6 aplinkos tikslams. Atsiradus papildomoms neigiamo poveikio bet kuriam aplinkos tikslui rizikoms, bus numatomos ir įgyvendintos šias rizikas mažinančios (švelninančios, kompensuojančios) priemonės.
4. Kad šio vertinimo anketoje (deklaracijoje) pateikta informacija apie planuojamo įgyvendinti Projekto atitiktį RŽNP yra tikra ir teisinga.
5. Kad sutinku Paskolos davėjui pateikti (pagal poreikį) papildomus dokumentus ir (arba) papildomą informaciją, reikalingą įsitikinti, kad Projektas nedarys žalos visiems 6 aplinkos tikslams.

Kliento įgaliotas atstovas
(vardas, pavardė) (parašas)

¹ Parengta, vadovaujantis 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklių 4 priedu.

² Tai konkrečiai reiškia, kad reikšminga žala prisitaikymo prie klimato kaitos tikslui gali būti padaryta i) nepritaikius veiklos prie neigiamo klimato kaitos poveikio, jei tai veiklai toks poveikis gresia (pvz., kai pastatai statomi potvynių rizikos zonoje), arba ii) netinkamai prisitaikius, t. y. pasirinkus tokį prisitaikymo sprendimą, kurį įgyvendinus apsaugoma viena teritorija (žmonės, gamta ar turtas), tačiau padidėja rizika kitoje teritorijoje (pvz., kai supilamas pylimas aplink sklypą salpoje ir dėl to padaroma žala neapsaugotam kaimyniniam sklypui).